

Bài tập môn : Toán học tính toán, Toán kinh tế

Đối tượng : Lớp TH, IT, LGT

Công cụ tính : MATLAB, Mathematica, Python, Máy tính bỏ túi

Thời gian : 30 giờ

① Giải các phương trình sau bằng **phương pháp Newton**: tìm nghiệm gần đúng và sai số tương ứng sau 3 bước lặp:

1. $x^3 + 2x = 4, x \in [1, 3]$
2. $x^3 + \sin x = 2, x \in [0, 2]$
3. $xe^x = 5, x \in [1, 3]$
4. $x(e^x + x) = 6, x \in [1, 2]$
5. $2^x + \sqrt[3]{x^2 + 1} = 5, x \in [1, 5]$
6. $x^2 = e^x + 2, x \in [-5, 0]$
7. $x \ln x + 2^x = 5, x \in [1, 4]$
8. $x^3 + \ln x = 3, x \in [1, 4]$

② Giải các phương trình sau bằng **phương pháp điểm bất động (lặp đơn)** với xấp xỉ ban đầu cho trước: tìm nghiệm gần đúng và sai số tương ứng sau 3 bước lặp:

9. $x = \sqrt[5]{32 - x}, x \in [0, 10]$
10. $x = \sqrt{2 - \sin x}, x \in [0, 2]$
11. $x = \frac{x \sin x + \cos x}{2}, x \in [-1, 1]$
12. $x = \frac{x^4 + \sin x - 1}{10}, x \in [-1, 1]$
13. $x + \lg x = 2, x \in [1, 4]$
14. $x^5 - x - 1 = 0, x \in [1, 3]$
15. $x^2 - 10 \lg x - 3 = 0, x \in [2, 5]$
16. $2x = e^{\sin x}, x \in [0, 3]$

③ Trình bày các phương pháp tìm đa thức nội suy của hàm số có giá trị cho trong bảng:

17.

x	-2	1
y	8	-1

19.

x	-3	-1	1	3
y	-16	2	4	-10

18.

x	-1	1	2
y	7	-1	1

20.

x	0	0.5	1	1.5	2
y	-1	0.125	1	2.375	5

④ Trình bày các phương pháp tìm đa thức nội suy của hàm số tại các mốc nội suy cho trước:

21. $y = 2^x$ tại $-1, 1, 3$
22. $y = \sin x$ tại $0, \frac{\pi}{2}, \pi$
23. $y = \ln(x^2 + 1)$ tại $0, 0.5, 1, 2$
24. $y = \arctan x$ tại $-1, 0, 1, 2, 3$

⑤ Cho hàm số $f(x)$ dưới dạng bảng. Bằng công thức sai phân tiến, tính gần đúng $f'(x)$ tại các giá trị x trong bảng:

25.

x	0.5	0.6	0.7
$f(x)$	0.479	0.565	0.644

26.

x	1.1	1.2	1.3	1.4
$f(x)$	9.03	11.02	13.46	16.44

27.

x	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6
$f(x)$	-1.71	-1.37	-1.12	-0.92	-0.75	-0.60

⑥ Cho hàm số $f(x)$ dưới dạng bảng. Bằng công thức ba điểm, tính gần đúng $f'(x)$ tại các giá trị x trong bảng:

28.

x	0.0	0.2	0.4
$f(x)$	0.00	0.74	1.37

29.

x	8.1	8.3	8.5	8.7
$f(x)$	16.94	17.56	18.19	18.82

30.

x	-3.0	-2.8	-2.6	-2.4	-2.2	-2.0
$f(x)$	9.37	8.23	7.18	6.21	5.32	4.51

⑦ Cho hàm số $f(x)$ dưới dạng bảng. Bằng công thức ba điểm, tính gần đúng $f''(x)$ tại các giá trị x trong bảng.

31.

x	-0.3	-0.1	0.1
$f(x)$	1.95	2.04	2.06

32.

x	2.9	3.0	3.1	3.2
$f(x)$	-4.83	-4.24	-3.50	-2.60

33.

x	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30
$f(x)$	-1.71	-1.37	-1.12	-0.92	-0.75	-0.60

8) Cho hàm số $f(x)$ dưới dạng bảng. Dùng công thức hình thang và công thức Simpson, tính gần đúng $\int_a^b f(x) dx$:

34.

x	0.0	0.2	0.4	0.6	0.8
$f(x)$	1.00	0.98	0.92	0.83	0.70

, $\int_0^{0.8} f(x) dx$

35.

x	0.0	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	0.6	0.7	0.8
$f(x)$	0.69	0.87	1.07	1.29	1.52	1.77	2.03	2.31	2.60

, $\int_0^{0.8} f(x) dx$

36.

x	$a = -0.5$	-0.3	-0.1	0.1	0.3	0.5	0.7	0.9	1.1	1.3	1.5	1.7	$1.9 = b$
$f(x)$	0.56	0.23	0.03	0.03	0.28	0.78	1.45	2.24	3.09	3.92	4.71	5.42	6.03

9) Bằng phương pháp hình thang, với số khoảng chia đều n , tính gần đúng các tích phân và đánh giá sai số:

37. $\int_1^2 x \ln x dx, \quad n = 4$

38. $\int_0^2 \frac{2}{x^2 + 4} dx, \quad n = 6$

39. $\int_0^2 e^{2x} \sin 3x dx, \quad n = 8$

10) Bằng phương pháp Simpson, với số khoảng chia đều $2n$, tính gần đúng các tích phân và đánh giá sai số:

40. $\int_{-0.5}^{0.5} \cos^2 x dx, \quad 2n = 4$

41. $\int_{-0.5}^{0.5} x \ln(x + 1) dx, \quad 2n = 6$

42. $\int_{0.75}^{1.75} (\sin^2 x - 2x \sin x + 1) dx, \quad 2n = 8$

11) Giải gần đúng bài toán giá trị ban đầu của phương trình vi phân bằng phương pháp Euler hiện:

43. $y' = xe^{3x} - 2y, \quad 0 \leq x \leq 1, \quad y(0) = 0, \quad h = 0.5$

44. $y' = 1 + (x - y)^2, \quad 2 \leq x \leq 3, \quad y(2) = 1, \quad h = 0.25$

45. $y' = 1 + \frac{y}{t}, \quad 1 \leq t \leq 2, \quad y(1) = 2, \quad h = 0.2$

12) Giải gần đúng bài toán giá trị ban đầu của hệ phương trình vi phân cấp một bằng phương pháp Euler hiện:

46. $\begin{cases} y' = 3y + 2z - (2x^2 + 1)e^{2x} \\ z' = 4y + z + (x^2 + 2x - 4)e^{2x} \end{cases}, \quad \begin{cases} y(0) = 1 \\ z(0) = 1 \end{cases}, \quad 0 \leq x \leq 1, \quad h = 0.2$

47. $\begin{cases} y_1' = -4y_1 - 2y_2 + \cos x + 4 \sin x \\ y_2' = 3y_1 + y_2 - 3 \sin x \end{cases}, \quad \begin{cases} y_1(0) = 0 \\ y_2(0) = -1 \end{cases}, \quad 0 \leq x \leq 2, \quad h = 0.5$

48. $\begin{cases} y' = z \\ z' = -y - 2e^t + 1 \\ u' = -y - e^t + 1 \end{cases}, \quad \begin{cases} y(0) = 1 \\ z(0) = 0 \\ u(0) = 1 \end{cases}, \quad 0 \leq t \leq 2, \quad h = 0.4$

13) Giải gần đúng bài toán giá trị ban đầu của phương trình vi phân cấp cao bằng phương pháp Euler hiện:

49. $y'' - 2y' + y = xe^x - x, \quad 0 \leq x \leq 1, \quad y(0) = y'(0) = 0, \quad h = 0.5$

50. $x^2 y'' - 2xy' + 2y = x^3 \ln x, \quad 1 \leq x \leq 2, \quad y(1) = 1, \quad y'(1) = 0, \quad h = 0.2$

51. $y''' + 2y'' - y' - 2y = 2^t, \quad 0 \leq t \leq 3, \quad y(0) = 1, \quad y'(0) = 2, \quad y''(0) = 0, \quad h = 0.3$

14) Giải gần đúng bài toán giá trị ban đầu của phương trình vi phân bằng phương pháp Runge–Kutta bậc bốn:

52. $y' = e^{x-y}, \quad 0 \leq x \leq 1, \quad y(0) = 1, \quad h = 0.5$

53. $y' = \frac{1+x}{1+y}, \quad 1 \leq x \leq 2, \quad y(1) = 2, \quad h = 0.25$

54. $y' = -y + t\sqrt{y}, \quad 2 \leq t \leq 3, \quad y(2) = 2, \quad h = 0.2$

15) Giải gần đúng bài toán giá trị ban đầu của hệ phương trình vi phân cấp một bằng phương pháp Runge–Kutta bậc bốn:

55. $\begin{cases} y' = y - z + 2 \\ z' = -y + z + 4x \end{cases}, \quad \begin{cases} y(0) = -1 \\ z(0) = 0 \end{cases}, \quad 0 \leq x \leq 1, \quad h = 0.2$

56. $\begin{cases} y_1' = \frac{1}{9}y_1 - \frac{2}{3}y_2 - \frac{1}{9}x^2 + \frac{2}{3} \\ y_2' = y_2 + 3x - 4 \end{cases}, \quad \begin{cases} y_1(0) = -3 \\ y_2(0) = 5 \end{cases}, \quad 0 \leq t \leq 2, \quad h = 0.5$

57. $\begin{cases} y' = y + 2z - 2u + e^{-t} \\ z' = z + u - 2e^{-t} \\ u' = y + 2z + e^{-t} \end{cases}, \quad \begin{cases} y(0) = 3 \\ z(0) = -1 \\ u(0) = 1 \end{cases}, \quad 0 \leq t \leq 1, \quad h = 0.1$

16) Giải gần đúng bài toán giá trị ban đầu của phương trình vi phân cấp cao bằng phương pháp Runge–Kutta bậc bốn:

58. $y'' - 3y' + 2y = 6e^{-x}, \quad 0 \leq x \leq 1, \quad y(0) = y'(0) = 2, \quad h = 0.25$

59. $x^2 y'' + xy' - 4y = -3x, \quad 1 \leq x \leq 3, \quad y(1) = 4, \quad y'(1) = 3, \quad h = 0.4$

60. $y''' + y'' - 4y' - 4y = 0, \quad 0 \leq t \leq 2, \quad y(0) = 3, \quad y'(0) = -1, \quad y''(0) = 9, \quad h = 0.3$

17) Giải gần đúng hệ phương trình bằng phương pháp lặp điểm bất động (lặp đơn): tìm nghiệm gần đúng và sai số tương ứng sau k bước:

61. $\begin{cases} x_1 = -0.04x_1 + 0.05x_2 + 3.17 \\ x_2 = -0.19x_1 + 0.14x_2 - 0.41 \end{cases}, \quad x^{(0)} = \begin{bmatrix} 2 \\ -1 \end{bmatrix}, \quad k = 5$

62. $\begin{cases} x_1 = 0.15x_1 - 0.11x_2 - 0.01x_3 + 3.54 \\ x_2 = -0.265x_1 + 0.1x_2 + 0.215x_3 - 1.16 \\ x_3 = 0.075x_1 - 0.185x_2 - 0.29x_3 + 3.74 \end{cases}, \quad x^{(0)} = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 4 \end{bmatrix}, \quad k = 4$

$$63. \begin{cases} x = 0.15x - 0.205y - 0.155z + 0.155t - 0.63 \\ y = -0.01x + 0.08y + 0.18t + 0.68 \\ z = 0.055x + 0.05z - 0.115t - 2.27 \\ t = -0.045x - 0.21y - 0.01z - 0.08t - 2.11 \end{cases}, \begin{cases} x_0 = -4 \\ y_0 = 0 \\ z_0 = -3 \\ t_0 = -1 \end{cases}, k = 3$$

(18) Giải gần đúng hệ phương trình theo công thức lặp Gauss–Seidel: tìm nghiệm gần đúng và đánh giá khoảng cách giữa hai nghiệm gần đúng liên tiếp sau k bước:

$$64. \begin{cases} x_1 = 0.28x_1 - 0.05x_2 - 1.7 \\ x_2 = 0.36x_1 - 0.26x_2 + 3.9 \end{cases}, x^{(0)} = \begin{bmatrix} -2 \\ 1 \end{bmatrix}, k = 4$$

$$65. \begin{cases} x = -0.295x - 0.215y + 0.21z + 4.76 \\ y = 0.255x + 0.13y - 0.01z + 3.16 \\ z = 0.055x + 0.1y - 0.095z + 3.52 \end{cases}, \begin{cases} x_0 = 2 \\ y_0 = 4 \\ z_0 = 1 \end{cases}, k = 3$$

(19) Giải gần đúng hệ chéo trội bằng phương pháp lặp điểm bất động (lặp đơn): tìm nghiệm gần đúng sau 3 bước:

$$66. \begin{cases} 2x + 0.7y = -1.2 \\ 1.9x - 3.1y = 2.5 \end{cases}, \begin{cases} x_0 = -2 \\ y_0 = 0 \end{cases}, k = 5$$

$$67. \begin{cases} 6x_1 + x_2 - x_3 = 1 \\ 2x_1 - 7x_2 + x_3 = -2 \\ x_1 + x_2 + 5x_3 = 3 \end{cases}, x^{(0)} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}, k = 4$$

$$68. \begin{cases} 7.2x_1 - x_2 + 1.2x_3 = 2 \\ x_1 + 12x_2 - x_3 + 3.2x_4 = -1 \\ -1.4x_1 - 2x_2 + 14x_3 + 2.1x_4 = 0 \\ 2x_1 - x_2 + 3x_3 - 17x_4 = 3 \end{cases}, x^{(0)} = \begin{bmatrix} 1 \\ -1 \\ 0 \\ -1 \end{bmatrix}, k = 2$$

(20) Giải gần đúng hệ chéo trội theo công thức lặp Gauss–Seidel: tìm nghiệm gần đúng sau 3 bước:

$$69. \begin{cases} 2.5x_1 + 0.9x_2 = 3.4 \\ x_1 + 2.8x_2 = -0.6 \end{cases}, x^{(0)} = \begin{bmatrix} 2 \\ 0 \end{bmatrix}, k = 5$$

$$70. \begin{cases} 4.1x + y - z = 0 \\ 2x - 10y + 3z = -2 \\ 1.3x - 3y + 7z = 1.5 \end{cases}, \begin{cases} x_0 = -1 \\ y_0 = 1 \\ z_0 = 0 \end{cases}, k = 3$$

(21) Tìm xấp xỉ của hàm số $y = f(x)$ có giá trị cho trong bảng bởi không gian hàm có cơ sở cho trước và đánh giá sai số:

$$71. \begin{array}{c|ccccc} x & 0 & 1 & 2 & 3 & 4 \\ \hline y & 1 & 3.85 & 6.5 & 9.35 & 12.05 \end{array}, \text{bởi đa thức bậc nhất}$$

$$72. \begin{array}{c|cccc} x & -1 & 0 & 1 & 2 \\ \hline y & 7.5 & 2 & 4.5 & 14 \end{array}, \text{bởi đa thức bậc 2}$$

$$73. \begin{array}{c|ccccc} x & 1.1 & 1.3 & 1.6 & 1.8 & 2 \\ \hline y & 0.74 & 1.57 & 2.8 & 3.6 & 4.35 \end{array}, \{1, \cos x, \ln x\}$$

$$74. \begin{array}{c|ccccccc} x & -1.2 & -0.9 & -0.6 & -0.3 & 0 & 0.3 & 0.6 \\ \hline y & 7 & 6.32 & 5.8 & 5.34 & 5.04 & 4.9 & 5.02 \end{array}, \{1, x, e^x\}$$

(22) Tìm xấp xỉ của hàm số $y = f(x)$ bởi không gian hàm có cơ sở cho trước và đánh giá sai số:

75. $y = e^{\sin x}$, $x \in [-1, 1]$, bởi đa thức bậc nhất   77. $y = \sin x$, $x \in [0, 1]$, $\{1, x, e^x\}$

76. $y = e^x$, $x \in [0, 2]$, bởi đa thức bậc 2

78. $y = |1 - x|$, $x \in [0, 2]$, $\{1, \cos x, \sin x\}$

(23) Giải gần đúng hệ phương trình bằng phương pháp Newton–Raphson: tìm nghiệm gần đúng đánh giá $\|\mathbf{x}^{(k)} - \mathbf{x}^{(k-1)}\|_\infty$ sau 5 bước

79.
$$\begin{cases} 4x_1^2 - 20x_1 + \frac{1}{4}x_2^2 + 8 = 0 \\ \frac{1}{2}x_1x_2^2 + 2x_1 - 5x_2 + 8 = 0 \end{cases}, \quad \mathbf{x}^{(0)} = \mathbf{0}.$$

80.
$$\begin{cases} 5x_1^2 - x_2^2 = 0 \\ x_2 - 0.25(\sin x_1 + \cos x_2) = 0 \end{cases}, \quad \mathbf{x}^{(0)} = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

81.
$$\begin{cases} x_1^3 + x_1^2x_2 - x_1x_3 + 6 = 0 \\ e^{x_1} + e^{x_2} - x_3 = 0 \\ x_2^2 - 2x_1x_3 = 4 \end{cases}, \quad \mathbf{x}^{(0)} = \begin{bmatrix} -1 \\ -2 \\ 1 \end{bmatrix}$$

(24) Giải gần đúng hệ phương trình bằng phương pháp lặp điểm bất động: tìm nghiệm gần đúng đánh giá $\|\mathbf{x}^{(k)} - \mathbf{x}^{(k-1)}\|_\infty$ sau 5 bước.

82.
$$\begin{cases} x_1 = \frac{x_2}{2} \\ x_2 = \frac{2 \sin x_1 + \cos x_2}{4} \end{cases}, \quad \mathbf{x}^{(0)} = \begin{bmatrix} 1 \\ 4 \\ 1 \\ 4 \end{bmatrix}$$

83.
$$\begin{cases} x_1 = \frac{13 - x_2^2 + 4x_3^3}{15} \\ x_2 = \frac{11 + x_3 - x_1^2}{22 + x_2^3} \\ x_3 = \frac{10}{25} \end{cases}, \quad \mathbf{x}^{(0)} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1.5 \end{bmatrix}$$

84.
$$\begin{cases} x_1 = 1 - \cos(x_1x_2x_3) \\ x_2 = 1 - \sqrt[4]{1 - x_1} - 0.05x_3^2 + 0.15x_3 \\ x_3 = x_1^2 + 0.1x_2^2 - 0.01x_2 + 1 \end{cases}, \quad \mathbf{x}^{(0)} = \begin{bmatrix} -0.1 \\ 0.3 \\ 0.5 \end{bmatrix}$$

(25) Giải bài toán tối ưu một biến bằng phương pháp Newton: tìm nghiệm tối ưu và giá trị tối ưu sau 5 bước lặp.

85. $\min_{x \in [0,3]} (1.6x^6 + 3x^4 - 10x), \quad x_0 = 2$

86. $\min_{x \in [-1,3]} \left(\frac{(x^2 + 5)^2}{15} + e^x - 5 \right), \quad x_0 = 2$

87. $\min_{x \in [-1, -0.1]} \left(0.65 - \frac{0.75}{1 + x^2} - 0.5 \arctan \frac{1}{x} \right), \quad x_0 = -0.1$

(26) Giải bài toán tối ưu nhiều biến bằng phương pháp Newton: tìm nghiệm tối ưu và giá trị tối ưu sau 5 bước lặp.

88.

89.

90.

(27) Giải gần đúng phương trình đạo hàm riêng trên miền G với điều kiện biên $u(x, y)|_{\partial G}$ và lưới (x_i, y_j) cho trước:

91. $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 u}{\partial y^2} = 0, \quad G = [0, 0.4] \times [0, 0.6], \quad u(x, y)|_{\partial G} = x^2y^2, \quad x_i = 0.1i, \quad y_j = 0.2j$